

Utbildningsförvaltningen
Förskoleförvaltningen
KulturförvaltningenDnr UTBF 2025/3247
Dnr FÖF 2025/288
Dnr KUL 2025/1118**Handläggare**
Utbildningsförvaltningen
Jenny Karlsson
Telefon: 08-50833486**Till**
Utbildningsnämnden
2025-09-25Förskoleförvaltningen
Camilla Söderberg Hollstein
Telefon: 08-50800812Förskolenämnden
2025-09-23Kulturförvaltningen
Tua Lennartsson
Telefon: 08-50831647Kulturnämnden
2025-09-30

Skolbiblioteksplan för förskolor och skolor i Stockholms stad 2026 och framåt

Redovisning av budgetuppdrag

Förvaltningarnas förslag till beslut

1. Utbildningsnämnden, förskolenämnden och kulturnämnden godkänner förvaltningarnas tjänsteutlåtande inklusive förslaget till reviderad skolbiblioteksplan (bilaga 1) och överlämnar ärendet till kommunstyrelsen.
2. Utbildningsnämnden, förskolenämnden och kulturnämnden föreslår att kommunfullmäktige delegerar beslut om mindre ändringar i skolbiblioteksplanen till utbildningsnämnden respektive förskolenämnden utifrån de skolformer som berörs.

Sammanfattning

Utbildningsförvaltningen har, enligt uppdrag från kommunfullmäktige, i samarbete med förskoleförvaltningen och kulturförvaltningen tagit fram ett förslag till reviderad skolbiblioteksplan. Syftet är att barn, elever och lärare ska ha likvärdig och god tillgång till ändamålsenliga bibliotek i förskolan respektive skolan. Skolbiblioteksplanen riktar sig i första hand till rektorer och är en handlingsplan för fortsatt biblioteksutveckling i stadens förskolor och skolor.

Utbildningsförvaltningen
Avdelningen för stöd kring lärande och
elevhälsaHantverkargatan 2F
Box 22049
104 22 Stockholm
Växel 08 508 33 000
Fax
registrator.utbildning@edu.stockholm.se
<https://start.stockholm/>

Förvaltningarna föreslår att utbildningsnämnden, förskolenämnden och kulturnämnden godkänner förvaltningarnas tjänsteutlåtande inklusive förslaget till reviderad skolbiblioteksplan (bilaga 1) och överlämnar ärendet till kommunstyrelsen. Beslut om mindre ändringar föreslår förvaltningarna delegeras till utbildningsnämnden respektive förskolenämnden utifrån de skolformer som berörs.

Bakgrund

Utbildningsnämnden ska enligt stadens budget för 2024 revidera ”Skolbiblioteksplan för förskolor och skolor i Stockholms stad 2021–2025”. Uppdraget utgår från beskrivningen i stadens budget om att ”tillgång till skolbibliotek med god kvalitet är av stor vikt för att främja läslust och språkutveckling”.

Den nya skolbiblioteksplanen är framtagen av utbildningsförvaltningen i samarbete med förskoleförvaltningen och kulturförvaltningen. Den är en del av stadens övergripande biblioteksplan och berör både förskolornas primära bibliotek, Stockholms stadsbibliotek, och skolornas biblioteksverksamhet. De båda planerna påverkar varandra och större revideringar bör därför ske parallellt.

Förslaget till skolbiblioteksplan omfattar skolformerna förskola, förskoleklass, grundskola, anpassad grundskola, gymnasieskola och anpassad gymnasieskola. Förslaget lyfter fram stadens bibliotek och dess personal som nyckelfaktorer för barn och ungas ökade läsglädje, språkutveckling, tillgång till kultur samt utveckling av medie- och informationskunnighet.

Skolbiblioteksplanen är en handlingsplan som syftar till att öka likvärdigheten när det gäller tillgång till bibliotek för barn, elever och lärare. Planen beskriver ansvars- och samverkansområden kopplade till läs- och språkutveckling, flerspråkighet och medie- och informationskunnighet. Hur de lagstadgade ändamålen med skolornas bibliotek ska uppnås beskrivs med kvalitetskrav på tillgänglighet, utbud, lokal, bemanning och integrering i undervisningen.

Ärendet

Till grund för förslaget till ny skolbiblioteksplan ligger en utvärdering av nuvarande skolbiblioteksplan (bilaga 2) samt en inventering av nuläget i samtliga stadsdelar. Av inventeringen framkom att flertalet stadsdelar har kontaktpersoner till Stockholms stadsbibliotek och att samarbetet fungerar bra samt att förskolorna har olika sätt att göra böcker tillgängliga för barnen, till exempel förskolebibliotek eller kapprumsbibliotek.

Representanter från olika intressenter som till exempel rektorer, lärare och elever har getts möjlighet att framföra synpunkter och önskemål inför revideringen. Dessa har beaktats och bearbetats i revideringen tillsammans med slutsatser utifrån relevanta utredningar och forskningslitteratur. Två arbetsgrupper, en för förskolan och en för skolan, med representanter från berörda förvaltningar och tre stadsdelar har arbetat fram förslaget. Det har därefter beretts i "Styrgruppen för kultur i förskola och skola" som bland annat inbegriper direktörer från stadsdels-, kultur- och utbildningsförvaltningarna.

Förvaltningarnas förslag till reviderad skolbiblioteksplan har ett tydligare framskrivet syfte än den befintliga planen och textens målgrupp är avsmalnad till i första hand rektorer. Inledningen är förkortad och mer kärnfull. Barns och elevers egna röster synliggörs genom citat, på liknande sätt som i stadens biblioteksplan.

Skolbiblioteksplanen har justerats med anledning av ändringarna i förskolans läroplan från och med den 1 juli 2025 (Lpfö 2018 reviderad 2025). Viktiga ändringar har också gjorts mot bakgrund av skollagens nya skrivningar om skolbibliotek som även de började gälla den 1 juli (SFS 2010:800, 2 kap. 24 §), till exempel genom förtydligade kvalitetskrav och en ny struktur som tydligare relaterar till både skollag och bibliotekslag. Planen har också blivit mer konkret genom exempel på hur de framskrivna kvalitetskraven kan uppnås.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen för stöd kring lärande och elevhälsa, i samarbete med grundskoleavdelningen, gymnasieavdelningen samt avdelningen för utveckling och samordning inom utbildningsförvaltningen. Beredningen har även skett i samarbete med förskoleförvaltningen, kulturförvaltningen (Stockholms stadsbibliotek) samt representanter från tre stadsdelsförvaltningar.

Inom utbildningsförvaltningen kommer ärendet att behandlas i samverkan med de fackliga organisationerna den 16 september 2025. Inom förskoleförvaltningen kommer ärendet att behandlas i samverkan med de fackliga organisationerna den 15 september 2025. Ärendet kommer också att behandlas av utbildningsnämndens och förskolenämndens gemensamma råd för funktionshinderfrågor den 17 september 2025. Arbetet med att ta fram skolbiblioteksplanen har också behandlats vid funktionshinderrådets tidigare sammanträden.

Inom kulturförvaltningen kommer ärendet att behandlas i samverkan med de fackliga organisationerna den 11 september 2025.

Förvaltningarnas synpunkter och förslag

Skolbiblioteksplanen ska bidra till att öka likvärdigheten i fråga om barns, elevers och lärares tillgång till bibliotek i förskolan respektive skolan. I planen beskrivs hur förskolan kan använda bibliotek i det språk- och kunskapsutvecklande arbetet och hur de lagstadgade ändamålen med skolbibliotek ska uppnås i stadens skolor. Skolbiblioteksplanen är ett verktyg för verksamhetsutveckling.

Samverkan mellan stadens förskolor och Stockholms stadsbibliotek har visat sig framgångsrik och viktig för att stimulera språkutveckling och lust till litteratur och läsning. För att skolornas bibliotek i sin tur ska vara lättillgängliga och fungera som ett nav för kunskapsinhämtning krävs god bemanning samt integrering på skolan. Samverkan mellan bibliotekspersonal och pedagoger är nyckelfaktorn som möjliggör att biblioteket används som en del i undervisningen för att stärka barn och ungas läsintresse och lärande.

Efter att aktuella nämnder och slutligen kommunfullmäktige har beslutat om planen kommer den att formges grafiskt och spridas till berörda verksamheter för implementering.

Konsekvenser för barn och barns rättigheter och för jämställdhet

Under arbetet med revideringen av skolbiblioteksplanen har en barnkonsekvensanalys gjorts (bilaga 3). Barnkonsekvensanalysen har omfattat intervjuer med cirka 25 förskolebarn samt cirka 75 elever från grundskolan, gymnasieskolan och anpassad grundskola. Det går här att se tydliga likheter mellan vad barn, elever och vuxna i skolan och förskolan lyfter fram som viktigt med bibliotek. Flera av dessa aspekter slås också fast av den nya lagstiftningen om skolbibliotek. Exempel på detta, som också har skrivits fram tydligare i den reviderade skolbiblioteksplanen, är vikten av ett brett och varierat utbud av medier, en trygg och lugn plats samt möjlighet till delaktighet och inflytande i verksamheten.

Biblioteksverksamhet kan bidra starkt i förhållande till en rad artiklar i Barnkonventionen, till exempel:

- artikel 17 - barn har rätt att få tillgång till information
- artikel 23 - rättigheter för barn med funktionsnedsättning
- artikel 31 - rätt att vara med i och ta del av det konstnärliga och kulturella livet.

När de kvalitetskrav gällande bland annat bemanning som skrivs fram i den reviderade skolbiblioteksplanen uppnås leder det till att Barnkonventionen bättre efterlevs i Stockholms stad.

Jämställdhetssarbete tydliggörs genom att förslaget till ny skolbiblioteksplan skriver fram att skolbiblioteken ska användas som en del i skolans jämställdhets- och värdegrundsarbete. Skolbiblioteket ska bidra till att alla elever oavsett kön kan tillgodogöra sig undervisningen. Exempel på hur detta kan göras är genom aktiviteter som särskilt främjar pojkars läsning, eftersom studier visar att de generellt läser mindre än flickor.

Förvaltningarnas förslag till beslut

Förvaltningarna föreslår att utbildningsnämnden, förskolenämnden och kulturnämnden godkänner förvaltningarnas tjänsteutlåtande inklusive förslaget till reviderad skolbiblioteksplan (bilaga 1) och överlämnar ärendet till kommunstyrelsen. Beslut om mindre ändringar föreslår förvaltningarna delegeras till utbildningsnämnden respektive förskolenämnden utifrån de skolformer som berörs.

Per Törnvall
Utbildningsdirektör
Utbildningsförvaltningen

Gunilla Davidsson
Förvaltningsdirektör
Förskoleförvaltningen

Maria Jansén
Kulturdirektör
Kulturförvaltningen

Bilagor

1. Skolbiblioteksplan för förskolor och skolor i Stockholms stad
2. Utvärdering av Stockholms stads skolbiblioteksverksamhet
3. Barnkonsekvensanalys i samband med revidering av stadens skolbiblioteksplan